SOSYAL BİLGİLER

7. SINIF

YAZILIYA HAZIRLIK

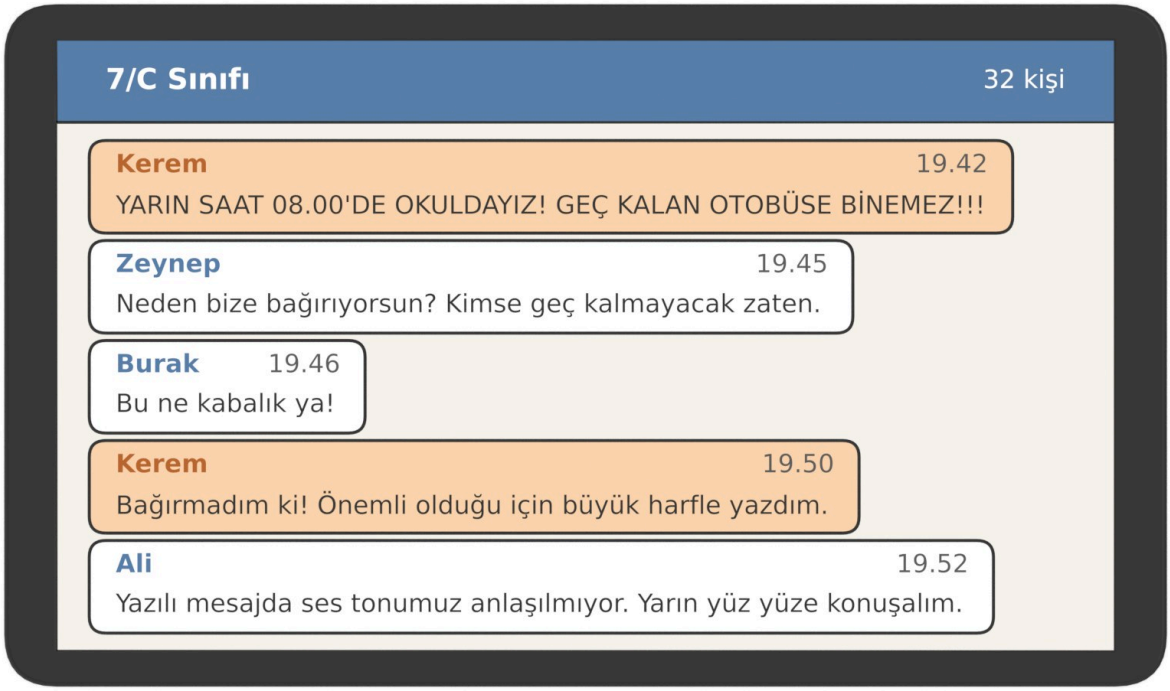
1. DÖNEM - 1. ORTAK YAZILI · SENARYO 4

TYMM 2026-2027

Hazırlayan: **Murat Altun**

Bu sorular Claude tarafından hazırlanmıştır.

1. Okul gezisinden bir gün önce sınıf başkanı Kerem, öğretmeninin yaptığı hatırlatmayı sınıfın mesajlaşma grubuna yazmıştır. Aşağıda gruptaki mesajlaşma verilmiştir.

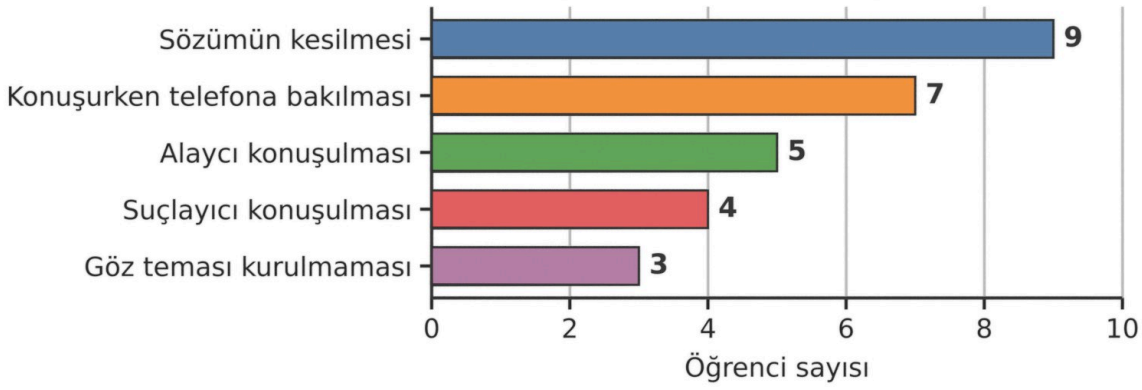

1.1. Mesajlaşmada yaşanan yanlış anlaşılmanın nedenini, yazılı iletişimin özelliklerini dikkate alarak açıklayınız. (4 puan)

1.2. Kerem'in ilk mesajını, arkadaşlarının yanlış anlamayacağı biçimde yeniden yazınız. (3 puan)

1.3. Ali'nin önerdiği yüz yüze konuşmanın, iletinin doğru anlaşılmasına nasıl katkı sağlayacağını açıklayınız. (3 puan)

2. 7/A sınıfı öğrencileri, sınıfta yaşanan küçük tartışmaların nedenlerini merak ederek “Bir arkadaşınızla konuşurken sizi en çok hangi davranış rahatsız eder?” sorusuyla bir anket yapmıştır. Her öğrenci bir seçeneği işaretlemiştir. (Veriler kurgusaldır.)

Öğrencilerin konuyla ilgili kaynaklardan topladığı bilgiler şunlardır:

- **Aylin:** Etkin dinlemede konuşan kişiyle göz teması kurulur ve sözü kesilmez.
- **Tuna:** Sen dili, kişinin karşısındakini suçlamadan duygularını anlatmasını sağlar.
- **Defne:** Jest ve mimikler, sözsüz iletişimin bir parçasıdır.

2.1. Grafiğe göre öğrencileri en çok rahatsız eden iki davranışı yazınız ve bu davranışların etkili iletişimi nasıl engellediğini açıklayınız. (4 puan)

2.2. Toplanan bilgilerden hatalı olanı belirleyip doğru hâliyle yeniden yazınız. (4 puan)

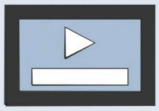
2.3. Sınıftaki iletişim sorunlarının nedenlerini daha iyi anlamak için ankete eklenebilecek bir soru yazınız. (3 puan)

2.4. Anket sonuçlarından hareketle olumlu iletişimin sınıf ortamına etkisine ilişkin bir çıkarım yazınız. (4 puan)

3. Aşağıdaki kartlarda, özel gereksinimli bireyler için fırsat eşitliğini sağlamak amacıyla ülkemizde yapılan bazı uygulamalar verilmiştir.

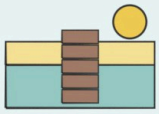
A Sesli betimleme ve altyazı

Bazı filmlerde sahneler, görme yetersizliği olanlar için sesle betimlenir; işitme yetersizliği olanlar için altyazı eklenir.

B Engelsiz plaj

Bazı halk plajlarında denize kadar uzanan yürüme yolları ve tekerlekli sandalyeyle denize girme aracı vardır.

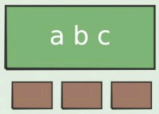
C Rampalı belediye otobüsü

Birçok şehirde otobüslerin açılır rampası ve tekerlekli sandalye alanı vardır. Durak anonsları sesli ve yazılı yapılır.

D Bütünleştirme eğitimi

Özel gereksinimli öğrenciler bireyselleştirilmiş eğitim programıyla akranlarıyla aynı sınıfta öğrenim görebilir.

3.1. Kartlardaki uygulamaların ortak amacını yazınız. (3 puan)

3.2. Kartlarda örneği olmayan sağlık ya da istihdam (iş hayatı) alanında, özel gereksinimli bireyler için fırsat eşitliğini sürdürmeye yönelik yeni bir fikir üretiniz. Fikrinizin kimlere, nasıl yarar sağlayacağını açıklayınız. (4 puan)

3.3. Kartlardaki uygulamalardan birini seçiniz. Bu uygulamanın amacına ulaşabilmesi için toplumdaki bireylerin dikkat etmesi gereken bir davranışı yazınız. (3 puan)

4. Okulunuzda kasım ayının son haftasında bir “Bilim Şenliği” düzenlenecektir. Şenliğe öğrenciler, aileler ve mahalle sakinleri davet edilmiştir. Öğrenciler hazırladıkları deneyleri okulun spor salonuna kurulan stantlarda sözlü olarak anlatacak, deneylerin aşamalarını da afişlerle tanıtacaktır.

Şenlik komitesi, katılımcılar arasında işitme yetersizliği olan ve Türk İşaret Dili kullanan iki öğrenci, tekerlekli sandalye kullanan bir veli ve görme yetersizliği olan bir mahalle sakini bulunduğunu öğrenmiştir. Komite, herkesin şenliğe eşit şekilde katılabilmesi için öğrencilerden proje fikirleri istemiştir.

4.1. Bu katılımcıların şenlikte karşılaşabileceği iki güçlüğü yazınız. (4 puan)

4.2. Şenliğe herkesin eşit şekilde katılabilmesini sağlayacak özgün bir proje tasarlayınız. Projenizi aşağıdaki başlıkları kullanarak yazınız. (8 puan)

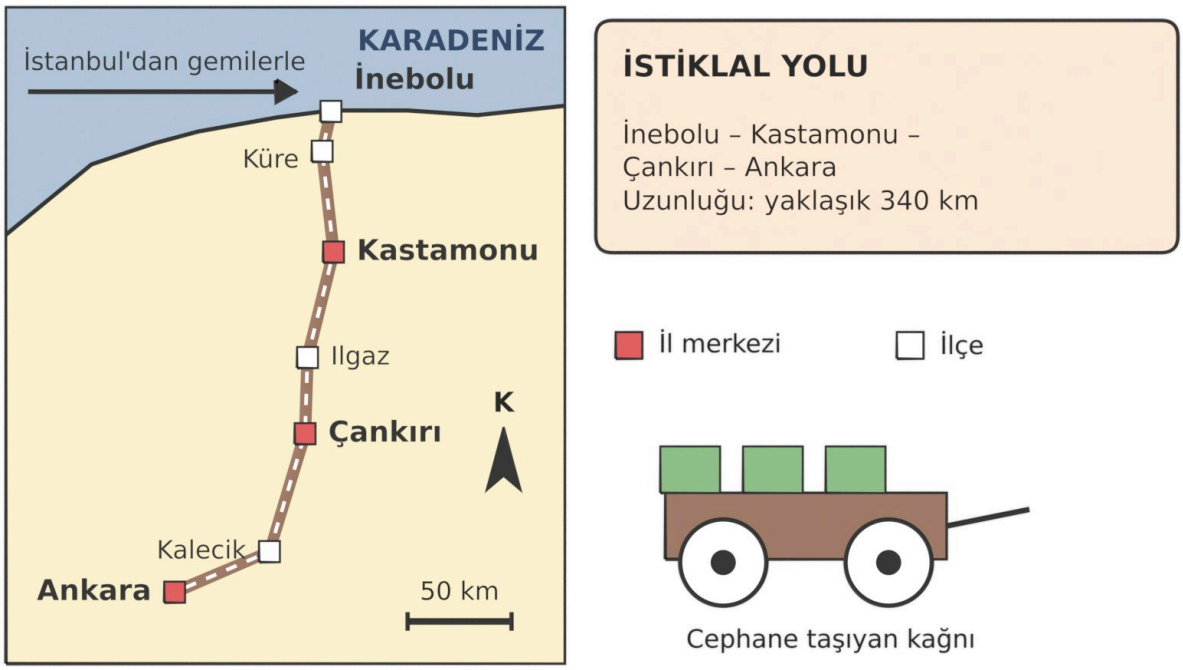
- Projenin adı
- Projenin amacı
- Projeden yararlanacak kişiler
- Uygulama adımları (en az iki adım)

4.3. Projenizin şenlik bittikten sonra da okulda sürdürülebilmesi için bir öneri yazınız. (3 puan)

5. Aşağıdaki metni okuyunuz ve haritayı inceleyiniz.

Millî Mücadele yıllarında İstanbul'daki depolardan gizlice kaçırılan ve yurt dışından alınan silah ve cephane, gemilerle Karadeniz kıyısındaki İnebolu'ya getiriliyordu. Bu silah ve cephane, buradan İstiklal Yolu ile Ankara'ya taşınıyordu. Yol boyunca kadın, erkek, genç, yaşlı demeden pek çok kişi kağnılarla ya da kendi sırtında cephane taşıdı; kışın kar ve soğuğa rağmen taşımaya devam etti.

Başkomutan Mustafa Kemal Paşa, 7-8 Ağustos 1921'de ordunun ihtiyaçlarını karşılamak için Tekâlif-i Millîye Emirleri'ni yayımladı. Bu emirlere göre her ev, orduya birer kat çamaşır, birer çift çorap ve birer çift çarık hazırlayıp verecekti. Halkın ve tüccarın elindeki yiyecek ve giyecek malzemelerinin yüzde kırkı, bedeli sonradan ödenmek üzere orduya teslim edilecekti. Halk, kendisi de sıkıntı içinde olmasına rağmen bu emirleri büyük bir fedakârlıkla yerine getirdi. Bu destek, kısa süre sonra kazanılan Sakarya Meydan Muharebesi'nde ordunun gücüne güç kattı.

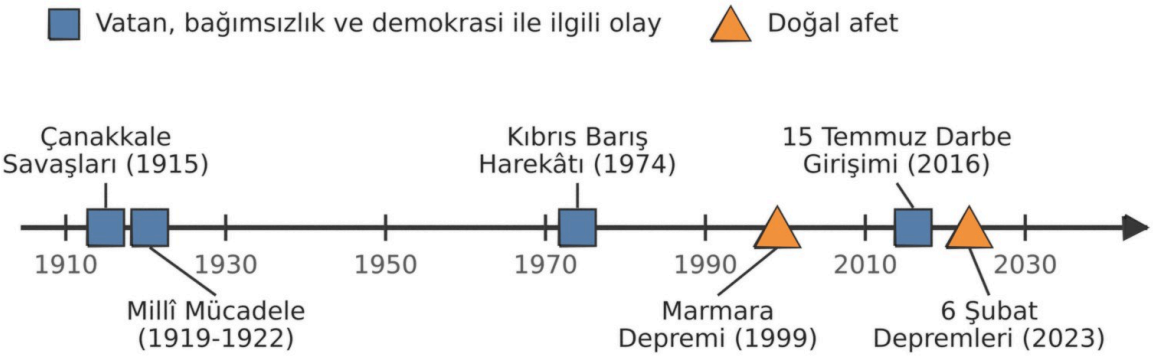
çarık: ham deriden yapılan, bağcıkla bağlanan bir tür ayakkabı · *kağnı:* öküz ya da mandanın çektiği, iki tekerlekli yük arabası

5.1. Metne göre Millî Mücadele yıllarında Türk halkının gösterdiği iki tutum ve davranışı yazınız. (4 puan)

5.2. Bu tutum ve davranışlardan hareketle Türk halkının sahip olduğu duygu ve değerlere ilişkin bir çıkarım yapınız. (5 puan)

5.3. Halkın bu tutum ve davranışlarının Millî Mücadele'nin kazanılmasına ve toplumsal birlikteliğe etkisini değerlendiriniz. (6 puan)

6. Aşağıdaki zaman şeridinde Türk toplumunun karşılaştığı bazı millî meseleler gösterilmiştir. Tabloda ise bu olaylardan üçünde toplumun gösterdiği tutum ve davranışlara örnekler verilmiştir.

Olay	Türk toplumunun gösterdiği tutum ve davranışlardan örnekler
Çanakkale Savaşları (1915)	Yurdun dört bir yanından gelen askerler omuz omuza savaştı. Okullardaki pek çok genç, gönüllü olarak cepheye gitti.
15 Temmuz darbe girişimi (2016)	Farklı yaş, meslek ve düşüncelerden insanlar sokaklara ve meydanlara çıkarak demokrasiye ve millî iradeye sahip çıktı.
6 Şubat depremleri (2023)	Arama-kurtarma ekipleri ve gönüllüler deprem bölgesine koştu. Yurdun her yerinden yardım malzemesi gönderildi, pek çok aile evini depremzedelere açtı.

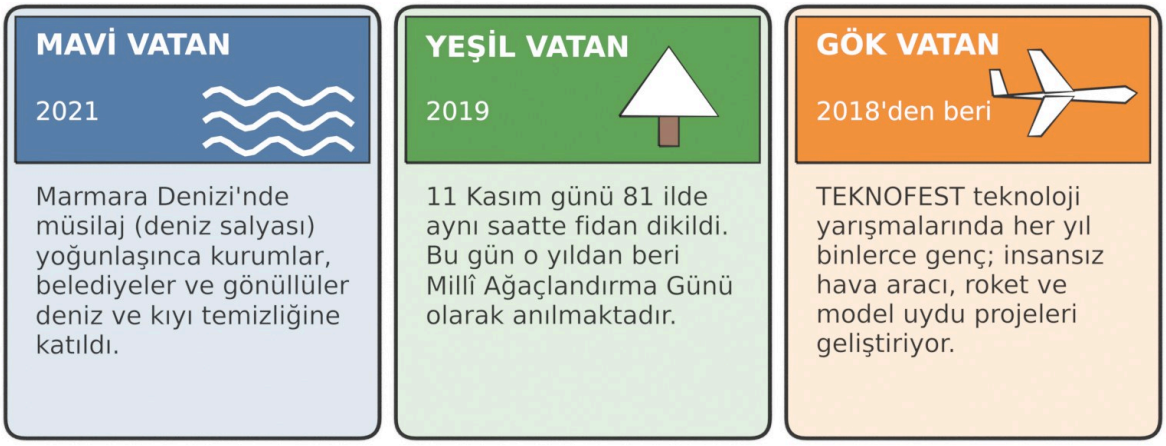
6.1. Tablodaki olaylarda Türk toplumunun gösterdiği tutum ve davranışların ortak yönünü yazınız. (5 puan)

6.2. Çanakkale Savaşları ile 6 Şubat depremlerinde toplumun gösterdiği tutum ve davranışları karşılaştırınız. Aralarındaki bir farkı yazınız. (5 puan)

6.3. Gelecekte ülkemizi etkileyebilecek bir millî mesele (ör. büyük orman yangınları, kuraklık ve su kıtlığı, salgın hastalık) seçiniz. Türk toplumunun bu mesele karşısında gösterebileceği iki tutum ve davranışa ilişkin önermede bulununuz. (6 puan)

6.4. Millî meseleler karşısında gösterilen bu tutum ve davranışların toplumsal birlikteliğe etkisini değerlendiriniz. (4 puan)

7. Vatan sevgisi yalnızca savaş zamanlarında değil barış zamanlarında da gösterilir. Denizlerimiz "Mavi Vatan", ormanlarımız "Yeşil Vatan", hava sahamız ise "Gök Vatan" olarak ifade edilir. Aşağıdaki kartlarda bu alanlarla ilgili bazı gelişmeler verilmiştir.

7.1. Kartlarda anlatılan olaylarda Türk toplumunun gösterdiği tutum ve davranışları vatan sevgisiyle ilişkilendirerek açıklayınız. (5 puan)

7.2. Kartlardaki tutum ve davranışları savaş zamanlarında gösterilen vatanseverlikle karşılaştırınız. Bir benzerlik ve bir farklılık yazınız. (6 puan)

7.3. Yaşadığınız çevrede "Mavi Vatan", "Yeşil Vatan" ya da "Gök Vatan" ile ilgili ortaya çıkabilecek bir sorun belirleyiniz. Bu sorun karşısında sizin ve çevrenizdeki insanların gösterebileceği bir tutum ve davranışı yazınız. (4 puan)

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE BECERİLER

SORU NO	ÖĞRENME ÇIKTISI	BECERİLER
1	SB.7.1.1. Dâhil olduğu gruplarda ve sosyal hayatta etkili iletişimin önemini sorgulayabilme	SBAB5. Sosyal Katılım (KB2.8. Sorgulama), SDB2.1. İletişim
2	SB.7.1.1. Dâhil olduğu gruplarda ve sosyal hayatta etkili iletişimin önemini sorgulayabilme	SBAB5. Sosyal Katılım (KB2.8. Sorgulama), SDB2.1. İletişim
3	SB.7.1.2. Özel gereksinimli bireyler için fırsat eşitliğini sürdürmeye yönelik fikir üretebilme	SBAB5. Sosyal Katılım (SBAB5.3. Fikir Üretme), SDB2.3. Sosyal Farkındalık
4	SB.7.1.2. Özel gereksinimli bireyler için fırsat eşitliğini sürdürmeye yönelik fikir üretebilme	SBAB5. Sosyal Katılım (SBAB5.3. Fikir Üretme), SDB2.3. Sosyal Farkındalık
5	SB.7.1.3. Türk toplumunun millî meseleler karşısında gösterdiği tutum ve davranışlara ilişkin çıkarım yapabilme	KB2.10. Çıkarım Yapma
6	SB.7.1.3. Türk toplumunun millî meseleler karşısında gösterdiği tutum ve davranışlara ilişkin çıkarım yapabilme	KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.7. Karşılaştırma
7	SB.7.1.3. Türk toplumunun millî meseleler karşısında gösterdiği tutum ve davranışlara ilişkin çıkarım yapabilme	KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.7. Karşılaştırma

PUANLAMA TABLOSU							
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**TOPLAM**
10	*15*	*10*	*15*	*15*	*20*	*15*	***100***

Bu sınav, 2026-2027 eğitim öğretim yılı 1. dönem konu-soru dağılım tablosundaki 1. ortak yazılı **Senaryo 4** dağılımına göre, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli 7. sınıf öğretim programı esas alınarak hazırlanmıştır. Hazırlayan: Murat Altun. Bu sorular Claude tarafından hazırlanmıştır. Millî Eğitim Bakanlığının resmî yayını değildir; görseller Blender ile oluşturulmuştur.

ÇÖZÜMLER

1. Doğru cevap:

- 1.1 **(4 puan)**: Yazılı (dijital) iletişimde ses tonunun, jest ve mimiklerin görülememesi; yani sözsüz iletişim unsurlarının bulunmaması **(2 puan)**. Kerem'in mesajının tamamen büyük harflerle ve çok sayıda ünlem işaretiyle yazılması nedeniyle bağırma ya da kızgınlık olarak algılanması, iletinin net olmaması **(2 puan)**.
- 1.2 **(3 puan)**: Bilgiyi koruyan (yarın saat 08.00'de okulda olma, geç kalmama), normal yazımla ve nazik bir dille yazılmış mesaj 3 puan. Yalnızca büyük harfleri düzelten ancak emreden, kaba üslubu koruyan mesaj 1 puan.
- 1.3 **(3 puan)**: Yüz yüze iletişimde ses tonu, yüz ifadesi (mimik), jest ve beden dili görülebildiği için konuşanın amacının daha doğru anlaşılacağını; yanlış anlaşılan bir durum olduğunda hemen soru sorulup açıklama yapılabileceğini yazma 3 puan. Gerekçe belirtmeden yalnızca “Daha iyi anlaşılır.” demek 1 puan.

Örnek doğru cevap:

1.1. Yazılı mesajlarda Kerem'in ses tonu, yüz ifadesi ve jestleri görülmez. Kerem mesajı büyük harflerle ve çok sayıda ünlem işaretiyle yazdığı için arkadaşları onun kızgın olduğunu, bağırdığını düşünmüştür.

1.2. “Merhaba arkadaşlar, öğretmenimiz yarın saat 08.00'de okulda olmamızı hatırlattı. Otobüs zamanında hareket edeceği için lütfen geç kalmayalım. Herkese iyi akşamlar.”

1.3. Yüz yüze konuşurken Kerem'in ses tonunu ve yüz ifadesini görebilirler. Böylece onun kızgın olmadığını anlarlar. Anlamadıkları bir şey olursa hemen sorup açıklama isteyebilirler.

Yanlış cevap: “Zeynep ve Burak kaba olduğu için sorun çıktı.” gibi yazılı iletişimin özelliklerine değinmeyen cevaplar; Kerem'in mesajını “Geç kalan beklenmeyecek!” gibi yine emreden bir dille yazmak; yüz yüze iletişimin katkısını açıklamadan “Telefonla konuşmamalılar.” demek puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

2. Doğru cevap:

- 2.1 **(4 puan)**: En çok rahatsız eden iki davranışı yazma **(2 puan)**: sözün kesilmesi (9 öğrenci) ve konuşurken telefona bakılması (7 öğrenci). Bu davranışların etkili iletişimi nasıl engellediğini açıklama **(2 puan)**: sözü kesilen kişinin düşüncesini tamamlayamaması ve değersiz hissetmesi; telefona bakılmasının dinlenmediği, önemsenmediği mesajını vermesi ve etkin dinlemeyi engellemesi.
- 2.2 **(4 puan)**: Hatalı bilginin Tuna'nın topladığı bilgi olduğunu belirleme **(2 puan)**. Bilgiyi doğru hâliyle yazma **(2 puan)**: “Ben dili, kişinin karşısındakini suçlamadan duygularını anlatmasını sağlar.” ya da “Sen dili, karşıdaki kişiyi suçlayan, yargılayan bir iletişim biçimidir.”
- 2.3 **(3 puan)**: Etkili iletişimle ve sınıftaki tartışmaların nedenleriyle ilgili, açık ve anlaşılır bir soru yazma 3 puan (ör. “Bir arkadaşınız sözünüzü kestiğinde nasıl tepki veriyorsunuz?”, “Tartışmalar en çok hangi ortamda yaşanıyor: teneffüste, grup çalışmasında, mesajlaşma grubunda?”). Konuyla ilgili ama belirsiz sorular 1 puan.
- 2.4 **(4 puan)**: Sınıfta etkin dinleme, ben dili ve saygılı bir iletişim kullanıldığında tartışmaların azalacağını; güven, saygı ve dostluğun güçleneceğini, öğrencilerin fikirlerini rahatça paylaşabileceğini ve ders ile grup çalışmalarının daha verimli geçeceğini gerekçesiyle belirten çıkarım 4 puan. Gerekçesiz ya da tek yönlü çıkarım 2 puan.

Örnek doğru cevap:

2.1. Öğrencileri en çok sözlerinin kesilmesi ve konuşurken telefona bakılması rahatsız etmektedir. Sözü kesilen kişi düşüncesini tamamlayamaz, kendini değersiz hisseder. Konuşurken telefona bakan kişi karşısındakini dinlemediğini gösterir; bu da etkin dinlemeyi engeller.

2.2. Tuna'nın topladığı bilgi hatalıdır. Doğrusu: “Ben dili, kişinin karşısındakini suçlamadan duygularını anlatmasını sağlar.”

2.3. “Bir arkadaşınız konuşurken sizi dinlemediğinde ne hissediyor ve nasıl davranıyorsunuz?”

2.4. Sınıfta arkadaşlar birbirinin sözünü kesmeden, telefona bakmadan ve suçlamadan konuşursa tartışmalar azalır. Öğrenciler birbirine güvenir, fikirlerini rahatça paylaşır; böylece sınıfta dostluk ve saygı ortamı güçlenir.

Yanlış cevap: En çok rahatsız eden davranışları “göz teması kurulmaması ve suçlayıcı konuşulması” olarak yazmak; Aylin'in ya da Defne'nin bilgisini hatalı saymak; ankete iletişimle ilgisi olmayan bir soru (ör. “En sevdiğiniz ders hangisi?”) eklemek; “İletişim önemlidir.” gibi gerekçesiz genel ifadeler yazmak puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

3. Doğru cevap:

- 3.1 **(3 puan)**: Özel gereksinimli bireylerin eğitime, ulaşıma ve sosyal yaşama diğer bireylerle eşit koşullarda, bağımsız ve güvenli bir şekilde katılmalarını sağlamak; karşılaştıkları engelleri kaldırmak ve yaşam kalitelerini artırmak. Yalnızca "Onlara yardım etmek." gibi eksik ifadeler 1 puan.
- 3.2 **(4 puan)**: Sağlık ya da istihdam alanında, uygulanabilir ve özgün bir fikir üretme **(2 puan)**. Fikrin kimlere ve nasıl yarar sağlayacağını açıklama **(2 puan)**. Örnekler: hastanelerde işaret dili bilen personel ya da görüntülü işaret dili tercümanı bulunması; ilaç kutularına ve reçetelere kabartma yazı ya da sesli okunabilen kare kod eklenmesi; iş yerlerinin tekerlekli sandalyeyle kullanılabilir hâle getirilmesi; özel gereksinimli bireylere meslek kursları açılması. Kartlarda örneği bulunan eğitim, ulaşım ya da sosyal yaşam alanında yazılan fikirler en fazla 2 puan alır.
- 3.3 **(3 puan)**: Seçilen uygulamayla ilgili, uygun ve uygulanabilir bir davranış yazma 3 puan. Örnekler: B kartı için plajdaki yürüme yolunu şezlong, havlu gibi eşyalarla kapatmamak; C kartı için otobüste tekerlekli sandalye alanını boş bırakmak, rampa açılırken sabırla beklemek; D kartı için özel gereksinimli sınıf arkadaşlarını oyunlara ve grup çalışmalarına katmak, ön yargılı davranmamak; A kartı için sesli betimlemeli ve altyazılı yapımları desteklemek, bu yapımları çevresine tanıtmak. Seçilen kartla ilişkisi olmayan genel ifadeler (ör. "Yardımcı olmalıyız.") 1 puan.

Örnek doğru cevap:

3.1. Kartlardaki uygulamaların ortak amacı, özel gereksinimli bireylerin eğitim, ulaşım ve sosyal yaşamdaki engelleri aşarak diğer insanlarla eşit şekilde yaşamalarını sağlamaktır.

3.2. Hastanelerde görüntülü işaret dili tercümanı hizmeti verilebilir. Böylece işitme yetersizliği olan hastalar, doktora sağlık sorunlarını kendileri anlatabilir ve tedavileriyle ilgili bilgileri doğru anlayabilir.

3.3. C kartını seçtim. Otobüse binen yolcular tekerlekli sandalye için ayrılan alanı boş bırakmalı, rampa açılırken sabırla beklemelidir.

Yanlış cevap: Uygulamaların amacını "Turizmi geliştirmek." ya da "Belediyelerin para kazanması." diye yazmak; özel gereksinimli bireyleri toplumdan ayıran öneriler (ör. yalnızca onlara ait ayrı hastaneler kurulması gerektiğini söyleyip gerekçe göstermemek); seçilen kartla ilgisiz davranışlar yazmak puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

4. Doğru cevap:

- 4.1 **(4 puan)**: Metindeki katılımcılara uygun her güçlük 2 puan (2 + 2). Örnekler: deneyler yalnızca sözlü anlatıldığı için işitme yetersizliği olan öğrencilerin anlatılanları anlayamaması; tekerlekli sandalye kullanan velinin salon girişindeki basamaklar, dar geçitler ya da yüksek stant masaları nedeniyle stantlara ulaşamaması; görme yetersizliği olan katılımcının yalnızca afişlerle tanıtılan deney aşamalarını takip edememesi ve stantların yerini bulmakta zorlanması.
- 4.2 **(8 puan)**: Projenin konuya uygun bir adının yazılması **(1 puan)**. Amacın fırsat eşitliğiyle ilişkilendirilerek yazılması, yani herkesin şenliğe eşit şekilde katılmasının hedeflenmesi **(2 puan)**. Projeden yararlanacak kişilerin doğru belirlenmesi **(1 puan)**. Katılımcıların ihtiyaçlarına uygun, uygulanabilir en az iki uygulama adımının yazılması; her adım 2 puan **(4 puan)**. Uygun adımlara örnekler: işaret dili bilen bir öğretmen ya da gönüllüden destek alınması; deney anlatımlarının yazılı kartlarla desteklenmesi; stantların basamaksız ve geniş bir alana kurulması, masaların alçak tutulması; afişlerdeki bilgilerin sesli olarak anlatılması, deney malzemelerine dokunarak incelenebilmesi, kabartma yazılı yön tabelaları hazırlanması.
- 4.3 **(3 puan)**: Projenin kalıcı hâle gelmesini sağlayan uygun bir öneri 3 puan. Örnekler: okulda işaret dili kulübü kurulması; okulun bütün etkinlikleri için bir erişilebilirlik kontrol listesi hazırlanması; projede görev alan öğrencilerden kalıcı bir erişilebilirlik ekibi oluşturulması; kabartma yazılı tabelaların ve rampaların okulda kalıcı olarak kullanılması. Gerekçesiz, genel öneriler (ör. “Proje devam etmeli.”) 1 puan.

Örnek doğru cevap:

4.1. Deneyler yalnızca sözlü anlatılacağı için işitme yetersizliği olan öğrenciler anlatılanları anlayamayabilir. Görme yetersizliği olan mahalle sakini ise afişlerdeki bilgileri okuyamaz.

4.2.

- Projenin adı: Herkes İçin Bilim
- Projenin amacı: Özel gereksinimli katılımcıların da şenlikteki bütün deneyleri diğer katılımcılarla eşit şekilde izleyip anlayabilmesini sağlamak.
- Projeden yararlanacak kişiler: İşitme yetersizliği olan öğrenciler, tekerlekli sandalye kullanan veli, görme yetersizliği olan mahalle sakini ve şenliğe gelen diğer bütün katılımcılar.
- Uygulama adımları: (1) Okulumuzdaki işaret dili bilen öğretmenimizden ya da bir gönüllüden şenlik süresince destek isteriz. (2) Stantları basamaksız bir alana kurar, masaları tekerlekli sandalyeden kolayca görülebilecek yükseklikte hazırlarız. (3) Her standa deneyi sesli anlatan bir öğrenci görevlendirir, deney malzemelerinin dokunarak incelenmesine izin veririz.

4.3. Projede görev alan öğrencilerle okulda bir “Erişilebilirlik Ekibi” kurulabilir. Bu ekip, okulda düzenlenecek her etkinlikten önce herkesin etkinliğe katılabilmesi için gereken düzenlemeleri kontrol edebilir.

Yanlış cevap: Katılımcıların karşılaşabileceği güçlükler yerine şenlikle ilgisiz sorunlar (ör. “Hava yağmurlu olabilir.”) yazmak; özel gereksinimli katılımcıların şenliğe gelmemesini ya da yalnızca uzaktan izlemesini önermek; uygulanamayacak ya da katılımcıların ihtiyaçlarıyla ilgisi olmayan adımlar yazmak puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

5. Doğru cevap:

- 5.1 **(4 puan)**: Metne uygun her tutum ve davranış 2 puan (2 + 2). Örnekler: kadın, erkek, genç, yaşlı demeden kağnılarla ya da sırtında cephane taşıması; kar ve soğuğa rağmen taşımaya devam etmesi; Tekâlif-i Millîye Emirleri'ne uyarak çamaşır, çorap ve çarık hazırlayıp orduya vermesi; elindeki yiyecek ve giyecek malzemelerini orduyla paylaşması.
- 5.2 **(5 puan)**: Halkın sahip olduğu iki duygu ya da değeri doğru belirleme; her biri 2 puan **(4 puan)**: vatan sevgisi (vatanseverlik), bağımsızlık bilinci, fedakârlık, yardımlaşma ve dayanışma, sorumluluk, millî birlik ve beraberlik duygusu. Belirlenen duygu ve değerleri metindeki bir davranışla ilişkilendirerek çıkarım cümlesi kurma **(1 puan)**.
- 5.3 **(6 puan)**: Millî Mücadele'nin kazanılmasına etkisini değerlendirme **(3 puan)**: ordunun silah, cephane, giyecek ve yiyecek ihtiyacının karşılanması; Sakarya Meydan Muharebesi'nin kazanılmasına katkı sağlanması; cephe ile cephe gerisinin birlikte mücadele etmesi. Toplumsal birlikteliğe etkisini değerlendirme **(3 puan)**: halkın bağımsızlık gibi ortak bir amaç etrafında kenetlenmesi, insanlar arasında dayanışma ve güvenin güçlenmesi, millî birlik bilincinin pekişmesi, bu dayanışmanın sonraki kuşaklara örnek olması.

Örnek doğru cevap:

5.1. Halk, kadın erkek demeden kağnılarla ve sırtında cephane taşımıştır. Ayrıca Tekâlif-i Millîye Emirleri'ne uyarak çamaşır, çorap, çarık ve yiyeceklerini orduyla paylaşmıştır.

5.2. Halk, kendisi zor durumdayken bile elindekini orduyla paylaşmış ve kışın cephane taşımıştır. Bu davranışlar, Türk halkının vatanını çok sevdiğini, bağımsızlığı için fedakârlık yapmaktan çekinmediğini ve dayanışma içinde olduğunu gösterir.

5.3. Halkın taşıdığı cephane ve verdiği malzemeler sayesinde ordunun ihtiyaçları karşılanmış, Sakarya Meydan Muharebesi'nin kazanılmasına katkı sağlanmıştır. Cephedeki askerle cephe gerisindeki halk aynı amaç için birlikte çalışmıştır. Bu durum millî birlik ve beraberliği güçlendirmiş, milletin bağımsızlık için kenetlenmesini sağlamıştır.

Yanlış cevap: Metinde olmayan davranışlar (ör. “Halk Ankara'ya göç etti.”) yazmak; duygu ve değer yerine yalnızca olay adı (ör. “Tekâlif-i Millîye”) yazmak; “Halk emirlere zorla uydu, bu yüzden savaş kazanıldı.” gibi metinle çelişen değerlendirmeler puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

6. Doğru cevap:

- 6.1 **(5 puan)**: Üç olayda da toplumun zor zamanlarda ortak bir amaç etrafında birleştiğini; birlik ve beraberlik, dayanışma, fedakârlık, sorumluluk ve vatanı, milleti koruma bilinciyle hareket ettiğini tablodaki örneklere dayanarak belirten cevap 5 puan. Gerekçe göstermeden yalnızca “birlik” ya da “yardımlaşma” gibi tek kelime yazan cevap 3 puan.
- 6.2 **(5 puan)**: İki olayı da anarak doğru bir fark yazma 5 puan. Örnekler: Çanakkale Savaşları'nda tehdit bir düşman saldırısıdır, halk cepheye giderek vatanı silahla savunmuştur; 6 Şubat depremlerinde tehdit bir doğal afettir, halk arama-kurtarma çalışmalarına katılarak, yardım malzemesi göndererek ve evini açarak dayanışma göstermiştir. Ayrıca depremde yardımlar AFAD, Kızılay gibi kurumlar ve sivil toplum kuruluşları aracılığıyla, kitle iletişim araçları ve genel ağ kullanılarak hızla düzenlenmiştir. Yalnızca bir olayı anlatıp karşılaştırma yapmayan cevap 2 puan.
- 6.3 **(6 puan)**: Seçilen millî meseleye uygun, önerme biçiminde yazılmış iki tutum ve davranış; her biri 3 puan (3 + 3). Örnekler: Büyük orman yangınları yaşanırsa toplum yangın söndürme ve ağaçlandırma çalışmalarına gönüllü olarak katılır, ormanda ateş yakmaz, yangından etkilenenlere yardım kampanyaları düzenler. Kuraklık ve su kıtlığı yaşanırsa toplum suyu tasarruflu kullanır, su israfını önlemek için bilinçlendirme kampanyaları yapar. Salgın hastalık yaşanırsa toplum sağlık kurallarına uyar, yaşlı ve hasta komşularının ihtiyaçlarını karşılar. Seçilen meseleyle ilgisiz davranışlar puan almaz.
- 6.4 **(4 puan)**: Bu tutum ve davranışların toplumda birlik ve beraberlik duygusunu güçlendirdiğini, insanların birbirine güvenini artırdığını, ortak kimlik ve aidiyet duygusunu pekiştirdiğini, sorunların daha kolay aşılmasını sağladığını ve gelecek kuşaklara örnek olduğunu belirten iki yönlü değerlendirme 4 puan; tek yönlü değerlendirme 2 puan.

Örnek doğru cevap:

6.1. Üç olayda da Türk toplumu zor bir durum karşısında ortak bir amaç için birleşmiştir. İnsanlar canlarını ve imkânlarını ortaya koyarak birlik, beraberlik ve dayanışma içinde hareket etmiştir.

6.2. Çanakkale Savaşları'nda toplum düşmana karşı cepheye giderek vatanı silahla savunmuştur. 6 Şubat depremlerinde ise doğal bir afetle karşılaşılmış; insanlar arama-kurtarma çalışmalarına katılarak, yardım malzemesi göndererek ve evlerini açarak depremzedelere destek olmuştur.

6.3. Kuraklık ve su kıtlığını seçtim. Ülkemizde uzun süre kuraklık yaşanırsa insanlar evlerinde ve tarlalarında suyu tasarruflu kullanır. Ayrıca okullar ve sivil toplum kuruluşları, su israfını önlemek için bilinçlendirme kampanyaları düzenler.

6.4. Millî meselelerde gösterilen dayanışma, insanların birbirine güvenmesini ve kendini aynı milletin parçası olarak hissetmesini sağlar. Böylece birlik ve beraberlik güçlenir, toplum gelecekte karşılaşacağı sorunları da daha kolay aşar.

Yanlış cevap: Ortak yönü “Hepsi aynı yılda yaşanmıştır.” ya da “Hepsi savaştır.” diye yazmak; iki olay arasındaki farkı tarih farkıyla sınırlı tutmak (ör. “Biri 1915'te, öteki 2023'te olmuştur.”); seçilen meseleyle ilgisiz önermeler yazmak puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

7. Doğru cevap:

- 7.1 **(5 puan)**: En az iki karttaki tutum ve davranışı vatan sevgisiyle ilişkilendirerek açıklama 5 puan. Örnekler: deniz ve kıyı temizliğine katılarak Mavi Vatan'ın korunması; fidan dikerek Yeşil Vatan'a sahip çıkılması; insansız hava aracı, roket ve uydu projeleri geliştirerek Gök Vatan'ın güvenliğine ve ülkenin teknolojik gelişmesine katkı sağlanması. Bu davranışların ülkenin doğal zenginliklerini, geleceğini ve bağımsızlığını korumaya yönelik olduğu için vatan sevgisinin göstergesi olduğunu belirtme. Yalnızca bir karttaki davranışı ilişkilendiren cevap 3 puan; davranışları vatan sevgisiyle ilişkilendirmeden sıralayan cevap 2 puan.
- 7.2 **(6 puan)**: Benzerlik **(3 puan)**: her iki durumda da insanların vatanını korumak için gönüllü olarak, fedakârca ve birlik içinde çalışması; ortak amacın ülkenin varlığını ve geleceğini korumak olması. Farklılık **(3 puan)**: savaş zamanında vatan düşmana karşı cephede, silahla savunulurken barış zamanında vatan sevgisi doğayı koruyarak, bilim ve teknolojide çalışarak, vatandaşlık sorumluluklarını yerine getirerek gösterilir.
- 7.3 **(4 puan)**: Çevreye ve seçilen alana uygun bir sorun belirleme **(2 puan)**: kıyılara ve denize atık bırakılması, orman yangını riski, ağaçların kesilmesi, piknik alanlarında çöplerin toplanmaması gibi. Bu soruna uygun, uygulanabilir bir tutum ve davranış yazma **(2 puan)**: kıyı temizliği yapmak, atıkları geri dönüşüme ayırmak, ormanda ateş yakmamak ve yakanları uyarmak, fidan dikim etkinliklerine katılmak, bilim ve teknoloji yarışmalarına katılmak gibi.

Örnek doğru cevap:

7.1. Gönüllülerin denizi ve kıyıları temizlemesi, Mavi Vatan'ı koruma isteğini gösterir. 81 ilde fidan dikilmesi, insanların Yeşil Vatan'a sahip çıktığını gösterir. Gençlerin hava aracı ve uydu projeleri geliştirmesi ise Gök Vatan'ın güvenliğine katkı sağlar. Bu davranışlar ülkenin doğasını ve geleceğini korumaya yöneliktir; bu yüzden vatan sevgisinin göstergesidir.

7.2. Benzerlik: Savaşta da barışta da insanlar vatanlarını korumak için gönüllü olarak, birlik içinde çalışmıştır. Farklılık: Savaş zamanında vatan düşmana karşı cephede savunulurken barış zamanında vatan sevgisi doğayı koruyarak ve bilim, teknoloji alanında çalışarak gösterilir.

7.3. Mahallemizin yakınındaki ormanda piknik yapanlar ateş yakıyor ve bu durum yangın riski oluşturuyor. Ben ve ailem ormanda ateş yakmayız, ateş yakanları uyarırız ve tehlikeli bir durum görürsek 112'yi ararız.

Yanlış cevap: Kartlardaki davranışları vatan sevgisiyle ilişkilendirmeden yalnızca haberleri tekrar yazmak; benzerlik ve farklılık yerine yalnızca tarih bilgisi vermek; “Gök Vatan” için hava durumu gibi konuyla ilgisiz sorunlar yazmak puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.